

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput III. Ex pœnitentiali Theodori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

Pater Macharius assidue pro mortuis deprecatur, & aliquando per viam incederet, caput cuiusdam mortui, qui fuerat Gentilis, locutum ei fuerat dicens: *Quando tu, o Machari, pro mortuis offers preces, nos interim aliquid lenimenti sentimus.* Et D. Chrysof. homil. 3, in epist. ad Philippen, dum ait: *lis, qui in divitiis mortui sunt, nec peccata sua diluerunt, prodesse orationes vivorum.*

8. Sed supra traditis obstat textus in c. tempus 23. Extensio 13. q. 2. ubi dum ait Augustinus de suffragiis, & orationibus pro defunctis factis, concludit: *Quibus autem profunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tempus tolerabilior fiat ipsa damnatio.* Ex quibus verbis deduci videtur, etiam pro damnatis sacrificium Missæ offerri posse. Igitur etiam pro furibus, & latronibus in ipsa deprædatione decedentibus orare licet. Pro cuius difficultatis solutione dicendum est, Augustinum ibi non agere de damnatis in inferno, sed potius de existentibus in purgatorio, quibus sacrificia oblata prodesse affirmat, ut sit plena remissio, vel tolerabilior ipsa damnatio, hoc est punitio. Nec obstat si dicas, verba illa, *ut tolerabilior fiat*, ad valde malos referri debere, de quibus proximè D. Augustin. locutus fuerat. Nam veriùs est referenda esse ad non valde malos, quos constat esse in purgatorio detentos: nec Augustinus in eis verbis probat sacrificia valde malis prodesse, ut aliqui suo tempore existimabant; sed potius docet, illis quibus sacrificia profunt, aut ad hoc prodesse, ut plena fiat remissio, aut ut tolerabilior fiat damnatio: & cum valde malis sacrificia non profunt, nec ad unum, nec ad alterum prodesse valent. Eadem interpretatione accipiendus est textus in cap. cum Marthe de

celebr. Missar. in illis verbis, *pro mediocriter malis.* In quibus doceri videtur, sacrificia pro malis offerri posse. Nam ea verba referenda sunt ad fideles in purgatorio existentes. Distinguntur autem in eo textu mediocriter mali à mediocriter bonis, qui nullum habent mortalium, vel venialium reatum, sed solum pœnæ temporalis: at verò mediocriter mali sunt, qui non solum habent reatum illum, sed etiam veniales culpas expurgandas, ut explicat Durantius de ritibus eccles. lib. 2. cap. 23. Bellarmin. ubi supra. Azor. 1. part. instit. moral. lib. 9. cap. 31. & lib. 10. cap. 22. q. 6.

Etiam supra tradita assertioni obstat textus in canone 15. Concil. Aurel. 2. in illis verbis: *Oblationes defunctorum, qui in aliquo crimine fuerint interempti, recipi debere censemus; si tamen non ipsi sibi mortem probentur propriis manibus intulisse.* Ex quibus deducitur recipi posse oblationes etiam pro illis defunctis, qui in ipso crimine fuerint interempti. Igitur & pro furibus, & latronibus, qui in furto, aut deprædatione fuerint occisi, orari valet. Pro cuius textus expositione dicendum est, defunctos, de quibus in eo canone, pœnitentiam petiisse, & accepisse, & ita oblationem pro eis admitti; aliàs si pœnitentiam non petissent, etiam in ipso delicto, vel pro eo pœnam luendo occiderentur, oblationes pro eis non admitterentur: quo casu procedit textus in cap. placuit 23. q. 2. ibi: *Similiter & eis placuit fieri, qui pro suis sceleribus puniuntur.* Undè cognoscitur, quam iniuste olim in Gallia negarentur Pœnitentia, & Eucharistia, ultimo supplicio destinatis, ut referunt Spondanus post Baronium anno 1397. num. 2. Theophil. tom. 16. in Heterocl. spirit. punct. 8.

CAPUT III.

Ex penitentiali^a Theodori.

SI quis pro necessitate furatus fuerit cibaria, vel vestem, vel pecus per famem, sicut per nuditatem, pœniteat^b hebdomadas tres. Si reddiderit, non cogatur jejunare.

NOTÆ.

I. ^a **T**heodori. Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 5. & in penitentiali Romano tit. 4. cap. 4. Theodorus hic fuit Archiepiscopus Cantuariensis, qui Penitentialia, seu peccantium judicia composuit, ut referunt Reginus in chron. anno Domini 676. his verbis: *Per id tempus Theodorus Archiepiscopus, & Hadrianus Abbas doctissimus à Vitelliano Papa missi sunt in Britanniam, plurimasque Ecclesias Anglorum doctrina Apostolica fruge fecundavere, è quibus Theodorus Archiepiscopus peccantium judicia, quantis scilicet annis pro unoquoque peccato quis pœnitere debeat, mirabili, & discreta consideratione describit.* Sigisbertus in chronicis, anno DC. LXVIII. *Theodorus Archiepiscopus, & Hadrianus Abbas à Vitelliano Papa in Angliam diriguntur anno DC. LXXIV. Theodorus in Anglia Synodo habitum constituit multa Ecclesie utilia. Hic Theodorus scripsit penitentialem librum, mirabili, & cautà discretionem distinguens modum singularum culparum.* Anno DCXC. Theodorus Archiepiscopus Anglorum obiit. Joannes Trithemius de Scriptor. Eccles. ibi: *Theodorus septimus Archiepiscopus*

Cantuarien. à Vitelliano Papa consecratus, natione Græcus, ex Tarso Cilicia, monachus Ordinis nostri in urbe Romana, vir in divinis scripturis eruditissimus, & in secularibus literis nulli suo tempore secundus, in Græco, & Latino sermone peritissimus, Carmine quoque excellens, & prosa, & non minus sanctitate, quam scientiâ clarus, habitum Synodo in Anglia, multa ad Anglicanæ Ecclesie utilitatem constituit. Scripsit autem inter cetera ingenii sui monumenta egregium opus de qualitate penitentia injungende, de his, qui in multis criminibus deliquissent; cuius operis titulus est, Penitentiale Theodori: & epistolas ad diversos. Moritur non sine opinione sanctitatis sub Iustiano minore Imperat. anno DCXC. ind. 3. ætatis 18. Episcopatus 22. Idem lib. 2. c. 18. de viris illustribus Ordinis sancti Bened. Theodorus monachus Romanus, natione Græcus à Vitelliano Papa septimus Archiepiscopus Cantuariensis in Anglia destinatus, vir in divinis scripturis valde eruditus, & in observantia Carbolica traditionis studiosissimus, habitum Synodo in Anglia multa ad utilitatem Ecclesie constituit, de cuius laude, sanctissimi quoque laboribus Beda in 4. & 5. Eccles. histor. pluries fecit mentionem

nem. Scripsit autem librum de poenitentia qualitate notabilem, quem Gratianus Decreti compilator sepe allegat. Moritur anno Domini DCXC. ind. 3. atque sua 88. Pontif. 22. Hic Theodorus primus videtur apud Latinos de poenitentia scripsisse, quem sequutus est Beda, ejus fortasse discipulus. Sampsit poenitentias Theodorus Græcus ex Basilio, & aliis Græcis Patribus; ita videtur eorum acerbiter, ac severitatem sequi, quæ res effecit, ut paulatim hæc ratio puniendi delicta abolita sit. Sed malè in contraria lapsi sumus, ut dum acerbiter fugimus, favemus morbis, vel fovemus potius hæc crimina impunitate datâ.

b Hebdomadada.) Et quot diebus in qualibet hebdomada debeat quis jejunare, expofuit in cap. accusati, de accusat.

COMMENTARIUM.

2. **E**X hoc textu sequens communiter deducitur assertio: *Committenti furtum ex necessitate levis poenitentia est injungenda.* Probat eam textus in cap. 3. hoc tit. in 1. collect. ubi ex cap. 6. Proverb. ita legitur: *non grandis est culpa cum quis furatus fuerit; furatur enim, ut esurientem impleat animam.* Et cap. sicut is, 47. dist. cap. pasc. cap. non satis, 36. dist. cap. discipulos, de consecr. dist. 5. Poenit. Romanum tit. 4. cap. 16. ibi: *Si fecisti furtum necessitatis causa, sic dico, ut non haberes unde viveres; & propter famis penuriam, & tantum furatus es victualia extra Ecclesiam, nec propter consuetudinem fecisti, redde quod tulisti, & sex ferias in pane & aqua poeniteas. Si autè reddere non poteris, decem dies in pane & aqua poeniteas.* D. Thomas 2. 2. q. 66. art. 7. Illustrant ultra congestos à Barbofa in præfenti, & à Cenedo ad Decretal. collect. 92. Fatnac. de furtis q. 174. num. 68. Tiraquel. de poenit. temper. caus. 33. Petrus Gregor. lib. 4. partit. tit. 10. cap. 5. & 80. Mendoza lib. 2. Concil. Illiber. cap. 15. Mancinus lib. 1. de triplici jur. collat. cap. 106. num. 3. Bobadilla tom. 1. polit. lib. 3. cap. 3. numer. 23. Gutierrez lib. 1. canonic. cap. 23. num. 19. Acunna in cap. sicut 47. & in cap. 1. 48. dist. Diana p. 1. tract. 1. resol. 32. Forcatulus in penu. cap. 13. & final. Wefembach disput. 41. num. 4. Velascus de privi. pia causa. p. 1. q. 27. & p. 2. q. 65. Castillo de alimentis cap. 6.

3. **S**ed pro dubitandi ratione in præfentem assertionem ita insurgo: *Furtum probrum est à naturali, l. probrum. ff. de P. S. juri naturali contrarium, l. 2. §. final. ff. de furtis, §. furtum, instit. de obligat. qua ex delict. lege divina prohibitum, Exod. cap. 20. Levit. cap. 18. D. Paulus ad Ephesos cap. 4.* Sed quæ jure naturali, aut divino prohibita sunt, non possunt ullâ aliâ lege permitti, cap. si quidam 25. quest. 1. cap. final. de consuet. l. eas, ff. de capit. minut. l. abdicatio, Cod. de patriâ potest. Ergo non rectè in præfenti permittitur furtum propter necessitatem. Augetur difficultas ex eo, quoniam nullatenus ignoscendum est ei, qui obtentu paupertatis turpissimam vitam agit, leg. palam, §. non est, ff. de ritu nupt. & nulla ratione, nec etiam vitæ conservandæ, fas est peccare, potiusque famem, mortem, ac mala omnia debet quis pati, quam peccato consentire, cap. Lotharius 31. quest. 3. cap. sacris 5. de his qua vi, metusve, l. isti 8 §. penult. ff. de eo quod metus causa. Plura Scaccia de commerciis 2. p. q. 7. §. 1. Faciunt Seneca epist. 77. ibi: *Omni a pro honesto patiendâ sunt.* Et lib. 6. de clamat. 7. ibi: *Mori potius debuit frater, quam falsâ.* D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

nari turpiter. Et lib. 1. de ira: *Abominandum remedi genus est, sanitatem debere morbo.* Seneca Tragicus in Medea, actu 3.

Remedia totiens invenit nobis Deus Periculis pejora.

Et in Oedippo actu 3.

Ubi turpis est medicina, sanari piget.

Fuitque Zenonis sententia, pro vita tuenda ab honesto non esse recedendum: cuius meminit Juvenal. satyr. 15.

— Melius nos

Zenonis præcepta monent, nec enim omnia quadam

Pro vita facienda putat.

Quintilianus declamat. 8. ait: *Non interest an supersti remedium, quod tentare non debes; & ubi tantundem periculi spes, quantum despectio habet: melior exitus est, qui facit miseris innocentes.* Ergo nec pro sublevanda necessitate licet furtum committere. Deinde difficilis est, secundâ pars hujus textus, ubi assertur restituenti rem ablata ob necessitatem non esse ullam poenitentiam injungendam, nam furi etiam post restitutionem rei ablata poenitentia imponitur, cap. final. hoc tit. cap. si quis domum, de injuriis, cap. sicut dignum, §. eos, de homicid. & ab specie probatur ex d. c. 16. poenit. Roman. Ergo non rectè in præfenti docetur post restitutionem furem cogendum esse jejunare.

4. **S**ed hac dubitandi ratione non obstante, vera est præfens assertio, cujus ratio provenit ex illo Tradi-vulgari principio, necessitas facit licitum quod aliâ erat illicitum, cap. quod non est, de R. I. titio de lib. 6. cap. 2. de observ. jejun. cap. quanto, de consuetud. cap. sicut, de consecr. dist. 5. leg. 2. C. de Patribus, qui filios, l. 2. ff. de feriis. Accedit quod necessitas extrema omnes res communes facit licet, cap. discipulos: & ideo qui tali necessitate premittitur, potest illis jure suo citra crimen furti, labemque peccati uti, quia is, qui re communi utitur, potius facere videtur jure suo, quam furandi animo, leg. marito 52. ff. pro socio. Nec hanc communionem impedit possessoris contraria voluntas, seu prohibitio; nam cum ea injusta sit, & juri naturali contraria, idè non attenditur: divisio enim rerum, quæ jure gentium facta fuit, §. 1. Inst. de jure naturali. non derogat juri naturali, quod disponit, ex rebus temporalibus subveniendum esse extremæ hominum necessitati, ut sentire videtur Covar. in regula peccatum, 2. p. §. 1. n. 3. Tum quia per eam divisionem non derogatur alia lex, quæ dicitur, ut quis non possit alteri homini facere, quod sibi fieri noluit, cap. cum omnes, de constitut. leg. 1. ff. quod quisque jur. docuerunt Sayrus in clavi Regia, cap. 14. num. 18. Lessius lib. 2. de justit. cap. 12. dub. 12. Bonacina in tract. de restitut. quest. 8. punct. 8. num. 4. Et ideo dominus rei non potest agrè ferre, quod extrema egestate laborans rem propriam occupet: quod intelligendum est dummodo dominus ipse non sit in pari necessitate constitutus; tunc enim non licet illum re sua privare, cum in pari periculo & necessitate melior sit conditio possidentis. Accedit nam necessitas moderamen non diligit, ut Casiodorus ait lib. 4. epist. 13. quia ut loquitur Horatius, omnia rapit

— *Aqua lege necessitas;*

Sortitur insignes, & imos.

Omne capax movet urna nomen.

Instante enim necessitate nulla legum ratio habetur.

ff 2

betur, Plato de legibus, ibi: Imò habet suas necessitas leges tam duras, ut nulla eis resistere possint, nec Deus eas queat violare. Diog. Laërt. libr. 1. de vit. Philosoph. c. 5. dixisse ait Pittacum, tantam esse necessitatis vim, ut nec Dii ipsi reluctari possint. Ergo qui extrema necessitate laborans propter famem aut nuditatem rem alienam occupavit, furtum non committit. Necessitatem hanc necessariam necessitatem dixit Tertul. de chor. milit. obsecrissimam famem appellavit Imper. Valent. novell. 11 in illis verbis: Nihil est ad quod non desperatione salutis impellat. Nihil turpe, nihil vetitum credit esuriens. Solacura est, ut qualicumque sorte vivatur. Facit Cassiod. lib. 9. epist. 13. Sub quali excusatione peccare creditur, cui necessaria non prabentur. Seneca lib. 4. controv. 4. Necessitas est lex temporis Chrysolog. serm. 35. In arduis languoribus dat crebro consilium vis doloris: in desperatis causis est sepe magistra necessitas, invenit ipsa sibi passio medicinam. Alia de necessitate congestit Filicelac lib. 3. select. fol. 221.

Unde merito difficilis videtur præsens textus, dum in eo docetur, ob famem, aut nuditatem rem alienam occupanti imponendam esse poenitentiam jejunii per tres hebdomadas; nam si coactus fame hoc fecit, nullum delictum admittit: quare pro hujus textus expositione varia adduxerunt Interpretes. Plerique existimant, præsentem textum esse accipiendum de necessitate extrema, per quam is qui surripuit, non omnino liberatur à culpa, quoniam ex quadam supererogatione tenetur tribus hebdomadis poenitere, eo quod illa occupatio imaginem furtivam habeat, à qua per poenitentiam liber, & immunis redditur, ut docuit Covarr. in regul. peccatum, 2. part. c. 1. num. 3. Alii docent, idem in præsentem poenitentiam injungi, quia qui egestate laborans extrema, rem occupavit, ad pinguiorem fortunam rediens, eam non restituit, ut facere tenebatur, argumento capitis Odoardus de solut. 1. Nesennius, ff. de negot. gestis. Sed utraque solutio displicet: tum quia eum res ita occupata tempore necessitatis extremæ communis esset, consequens est, eam ut propriam ab inope occupari, ultra alicujus peccati reatum: & ita nullam debet affici poenam, tam in foro externo, quam interno, ut docent Abbas hic, num. 6. Archid. num. 10. tum etiam, quia qui extrema necessitate coactus rem furatur, non tenetur illam restituere, etsi ad pinguiorem fortunam pervenerit, ut docent Richardus in 4. sent. dist. 15. Angelus Sylvester in summa. verbo Furtum, q. 5. Covarr. ubi supra, Cavallos communium q. 729. num. 15. Aliter exponunt textum hunc Glossa 1. hic, Hostiensis, & Cardinal. in princ. Abbas num. 2. & 5. qui asserunt in præsentem dumtaxat agi de necessitate gravi, seu modica: quæ cum extrema non sit, minimè excusat à peccato. Sylvester ubi supra, quest. 3. unde cum peccatum eo casu committatur, merito imponitur poenitentia per tres hebdomadas: quo modo etiam accipiunt textum in c. fraternitatis 12. q. 2. Verùm hæc interpretatio, præterquam quod divinatória est, siquidem ex textu serie non constat, de qua necessitate agatur, si de gravi, aut modica tantum accipitur, etiam post restitutionem poenitentia erat injungenda. Quare his, & aliis omiſſis verius dicendum credo cum Mendoza lib. 2. Concilii Illibert. cap. 15. in præsentem poenitentiam imponi non propter culpam, sed propter causam, ut de homicidio ob vitæ defensionem

admissio, probavi in cap. 2. de homicid. Veteres enim Ecclesiæ Patres non tantum pro malis, verum & pro his omnibus, quæ mali speciem præ se ferebant, poenitentiam injungere consueverant, ut poenæ metu in officio, & æquitate fideles continerent, dum videbant non solum pro culpulis, verum & pro illis casibus, in quibus suspicio mali dabatur, poenitentiam imponi. Unde cum in præsentem casu, etsi ob necessitatem res auferretur ab inope, suspicari possit furtum committi, ideo Patres poenitentiam, etsi levem, injunxerunt. Sed huic solutioni obstare videtur, quod in eodem textu asseritur, post restitutionem rei ablata non cogi eum, qui eam surripuit, jejunare: ergo quia propter furti suspensionem jejunandi obligatio injuncta non fuerat. Nam dicendum est, potius inde deduci, poenitentiam injunctam fuisse, non propter culpam, sed propter culpæ suspicionem; nam cum & ea cesset post restitutionem, non cogitur qui rem alienam tempore necessitatis abstulit post restitutionem jejunare.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa; nam licet furtum, quatenus furtum est, sit probum à natura; tempore tamen extremæ necessitatis pro vitæ priè furtum non committitur, quia cum sit ab extrema necessitate, res illæ, quæ alienæ videbantur, communes efficiuntur quoad eos, qui extreme necessitatem patiuntur. Unde talis ablatio non videtur contraria juri naturali, cum potius nitatur permissione ipsius juris naturalis. Nec obstat ejusdem difficultatis augmentum deductum ex d. leg. palam, §. non est: cui omniſa solutione Glossa in præsentem, dicendum est, discrimen provenire ex diversitate malitiæ utriusque delicti; nam peccata adulterii, perjurii, fornicationis, & similia, sunt simpliciter, & intrinsecè mala, adeo ut eorum malitia non possit tolli consensu, aut voluntate humana, aut alia qualibet circumstantiâ; & ideo nec mariti consensus, nec ipsius fœminæ voluntas sufficit ad tollendam adulterii, aut simplicis fornicationis malitiam: unde extrema necessitas, veluti vitæ conservanda, non potest reddere fornicationem licitam; nec propriam uxorem, quæ uxor non est: at verò furtum non est simpliciter, & intrinsecè malum, sed tantum ex eo, quod proximo injuriosum, & iniquum est; ideoque ejus malitia, & proximi injuria cessat ex nonnullis circumstantiis, veluti ex consensu Domini expressè præſtito, vel præſumpto, aut aliis debitis, qualis contingit tempore extremæ necessitatis. Unde hæc circumstantia removet furti malitiam, facitque, ut licitè quis in extrema necessitate possit rem ab alio possessam auferre. Quam discriminis rationem præſentem Panormit. in cap. quorundam, de simonia, n. 50. Covarr. d. §. 1. num. 7. quæ etiam ratio facit, ut licitè quis servatò moderamine inculpata tutelæ, possit in sui defensionem alium occidere, non autem pro vitæ conservanda possit aliqua fornicationis specie uti; nam cum peccatum hoc sit intrinsecè, & simpliciter malum, nulla circumstantia etiam vitæ conservande potest tollere ejus malitiam: at verò homicidium est malum, quatenus est injuriosum proximo; unde necessitas vitæ conservande potest illud licitum reddere.

Sed supra traditis obstat textus in cap. sicut 33. Exponitur 9. 4. in illis verbis: Sicut factus est mori fame, necur quam idolothytis vesci. Ex quibus expresse deducitur, nec etiam ob extremam famis necessitatem licere idolothytis, id est carnis idolo immo-
latus, q. 2.

latis vesci : igitur nec etiam aliena rapere propter extremam necessitatem licet. Pro cuius difficultatis solutione dicendum est, verum esse, non licere idolothytis vesci, *cap. si quis carnem* 13. 30. *dist. docent Petrus Gregor. lib. 9. synag. cap. 1. Dorleans ad Tacitum lib. 2. fol. 291.* Mancinus de *trip. jur. collat. cap. 95.* ne ita sacrificiis Gentilium Christianus assentire videatur: tamen urgente famis necessitate licet illis vesci, quia cum præceptum vitæ conservandæ sit juris naturalis, prohibitio autem illa tantum sit juris positivi, ideo quando duo præcepta simul concurrunt, quorum unum

est juris naturalis, aliud verò juris positivi, juri naturali, quod prævalet, est standum, ut tradunt in specie Molina de *justitia tract. 5. disput. 62.* Egid. Corinth. *tract. de fide. disput. 15. num. 54.* Valquez in 1. 2. *disputat. 162. cap. 2. § 5.* Si autem cogatur quis idolothytis vesci in idolorum cultum, tunc procedit textus in *dist. cap. sicut fatius*; quia potius debet pati mortem, quam idololatriæ consentire, ut docuerunt Victoria in *relell. de usu cibor. numer. 3.* Acunna in *capit. presbyter 33. numer. final. 50. dist.*

CAPUT IV.

Hieronymus a super Parabolas.

Qui cum fure partitur, odit animam suam. Non fur solum, sed ille reus tenetur, qui furti conscius, quærente possessore non indicat.

NOTÆ

I. a **D.** Hieronymus.) Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 6.* priora verba sunt capituli 29. Proverbiorum; posteriora verba D. Hieronymi, seu alterius Interpretis ea exponentis, in *d. cap. 29.* ita legitur: *Qui cum fure partitur, odit animam suam, adjurancem audit, & non judicat.* Quæ exponit Salazar tom. 2. in *Proverb. cap. 29. vers. 24.* Illa verò non fur solum, &c. sunt D. Hieronymi, ut leguntur in ipsa Glossa ordinaria.

COMMENTARIUM.

2. **EX** hoc textu sequens deducitur assertio: *Non solum fur est, qui rem furatur, verum & qui Domino requirenti rem furtivam non indicat.* Quæ assertio probari potest ex *d. cap. dilectus, de excessu. Pralat. l. 1. § 2. ff. de receptoribus, l. 2. C. eod. tit. l. congruit 13. ff. de offic. Præs. l. sed si quis, §. si duo, l. falsus, §. qui alium, l. qui vas 48. §. qui cum fure, ff. de furtis, l. incivile 2. l. civile 15. l. si mancipium 23. C. eod. l. idem, §. si tibi, ff. de condit. ob turp. l. solet, ff. de prescript. verb. l. ex quibus, §. Dominus, ff. de jure fisci. l. si Baratorem, C. de fidejuss. l. rationem, C. ad leg. Cornel. de falsis, l. penult. C. ad leg. Jul. de vi public. l. presenti, C. de his qui ad Ecclesiam, l. 1. ff. ad leg. Jul. de vi public. Ex D. Gregorio in *cap. 7. Josue*, qui affirmat propterea cunctum populum propter unius Acham furtum, qui contra præceptum Domini pretiola quædam suppellectilia ex anathemate urbis Jericho surripuerat, severè punitum, quia diffebatur manifestatio criminis; & ideo populus in peccati consortio esse videbatur, quando crimen suppressum erat, ex legibus Ripuar. *titul. 4. ibi: Quod si in domo fuerit, & ei scrutinium, cuius est domus, contradixerit, fur habetur.* Illustrant ultra repentes à Barboza relatos in presenti, Petrus Gregor. *lib. 1. part. tit. 10. cap. 7.* Covarr. in *regul. peccatum, 2. part. §. 3. num. 4.* Osualdus *lib. 14. Donel. capit. 25. littera L.* Cujac. *lib. 11. obser. cap. 48.* Gutierrez *lib. 1. canonic. capit. 11.* Flores de Mena *lib. 1. var. cap. 18.* Farin. in *praxi, 9. 125. numer. 306.* Molina de *justitia tom. 4. tract. 3. disput. 4. num. 2.* Suarez de *cenfur. disput. 17. sect. 3. num. 4.* Mancinus *sacri juris controu. cap. 11.* Sayrus in *clavi Regia lib. 9. cap. 14.* D. D. Gonzal, in *Decretal. Tom. V.**

Gibalinus de *cenfur 3. disquisit. 2. quest. 6. consec. 4.* 3. Sed hæc assertio difficilis redditur sequenti juris consideratione; nam vel in presenti fur judicatur, qui furem non indicat, vel qui rem furtivam non exhibet: sed neutro casu, qui celat furem, aut rem furtivam, ut fur tenetur: ergo malè in presenti assertur, eum participem furti judicari. Prior pars minoris propositionis probatur ex eo, nam nemo tenetur, immò nec potest infamare proximum, qui adhuc latet, nisi in crimine hæresis, ut latè probat Gibalinus de *cenfur. dist. disquisit. 1. §. 6. consec. 3. per totum.* Igitur non tenetur quis Domino indicare furem occultum. Secunda pars propositionis probatur ex eo; nam si teneretur ut furti particeps, propriè teneretur ut fur non manifestus: sed tenetur pæna furti manifesti ex *l. 12. Tabul. 2.* ita concepta: *Si furtum lance, licioque conceptum exciit, atque uti manifestum vindicator.* Facit Aul. Gel. *lib. 11. notitium, cap. ultim. ibi: Decemviri in 12. Tabulis ea furtiva, quæ per lancem, licioque concepta essent, proinde ac si manifesta essent, vindicaverunt.* Igitur non tenetur in presenti docetur, eum qui celavit rem furtivam, nec domino requirenti, & reposcenti, indicavit, ut participem furti teneri.

4. Quæ dubitandi ratio ita fulcitâ non obstante, vera est præsens assertio, cujus ratio provenit ex eo, quia novâ contestatione nova nascitur furti obligatio: & ideo furtum committit, qui rem alienam scienter receptat, *l. 2. l. eos, C. de furtis, l. 1. ff. pro emptore, l. 5. §. quinimo, ff. commodati,* nam non dissimile crimen est rapere, quam raptam rem celare, *l. 1. ff. de recept. l. congruit 13. ff. de offic. Præs. l. 1. C. de his, qui latrones:* quia agentes & consentientes pari pœnâ puniuntur, *l. 1. §. qui opem 34. cum duab. sequent. ff. de furt. l. si servus 27. §. si quis, ff. ad leg. Aquil. l. hac lege. §. 1. ff. ad leg. Jul. pecul. §. interdum, Instir. de oblig. qua ex delict. docent Osualdus lib. 15. comment. Donel. cap. 29. littera D.* Farinac. de *furtis quest. 166. ex n. 56.* Quare is, penes quem res furtiva invenitur, eam restituere Domino penitentem tenetur, etiam si rem pretio emerit, *l. 2. l. 5. C. de furtis, l. 2. §. 3. C. de R. P.* propter suspicionem participati furti: quare ab ignotis res emere incivile est, *l. 5. ibi: Ab ignoto & transeunte te emisse dicere non convenit: C. de furtis Carolus Pippinus lib. 5. capit. cap. 29. Vnnullus comparet cavallum, bovem,*